

Nieuwsbrief 46 december 2020

Redactioneel

Voor u ligt het zesenvestigste nummer van de Jabalya nieuwsbrief. Ook in dit nummer terecht veel aandacht voor de corona pandemie. Op dit moment voltrekt zich in Gaza de ramp waar iedereen voor waarschuwde: een te groot aantal covid patienten voor het beperkte aantal bedden dat beschikbaar is. Overal ter wereld heeft men het moeilijk, maar voor Gaza geldt dat dubbel. Een pandemie bestrijden na dertien jaar blokkade is eigenlijk onmogelijk. Tijdens de eerste golf was de schade vooral economisch: velen verloren hun baan of hadden bijna geen inkomen meer. Nu komt daar een sterke stijging van de besmettingen bij en kan het kwetsbare gezondheidssysteem het niet aan. De nood is hoog dus als u wat kunt missen dan vragen we u bij deze te doneren aan onze partner de PMRS. Naast de reportage over Gazanen die vertellen welke rampspoed hen overkwam door de lockdown van augustus, ook een verhaal over mensen die toch konden inspelen op de situatie door vanuit huis een handeltje op te zetten. Ook een verhaal over de moeilijke positie van boerinnen in Gaza: over discriminatie, maar ook over het gevaar dat zij lopen om het land, dat grenst aan Israël te bewerken. Regelmatig worden ze beschoten en vallen er doden en gewonden. En een interview met Erik Ader, zoon van een Groningse dominee en verzetsman waar in Israël een bos naar werd vernoemd, maar waar de zoon jaren later niet meer zo blij mee was. En vervolgens in actie kwam. Last but not least: de column van onze oud voorzitter Jan Keulen.

Gaza: het dagelijks leven tijdens lockdown en blokkade

Sinds augustus geldt een lockdown in de Gazastrook nadat het aantal besmettingen sterk was gestegen naar ruim 2600. Al vanaf het begin is er de vrees uitgesproken dat een verspreiding van het virus in de Gazastrook katastrofale gevolgen kan hebben. De eerste golf bleef Gaza bespaart maar nu lijkt het virus zich alsnog te verspreiden onder de bevolking met alle gevolgen van dien.

Mensenrechten organisatie Al Mezan heeft persoonlijke verhalen van bewoners van de Gazastrook opgetekend die een beeld geven van de problemen waar zij nu in het dagelijks leven mee te maken hebben. conclusie: Het gaat heel slecht zoals blijkt uit de verhalen hieronder duidelijk maken. En sindsdien is het alleen maar erger geworden. Voor ons is het aanleiding om nogmaals aandacht te vragen voor de inzamelingsactie voor de Palestine Medical Relief Society onder het motto: help de mensen in

Gaza! (zie oproep elders in de nieuwsbrief).

Er moeten dringend maatregelen worden genomen om de informele sector te ondersteunen

Mohammed is een 42-jarige slager die een gezin van tien onderhoudt. Hij sprak met Al Mezan over zijn geworstel om voor zijn gezin te zorgen tijdens de COVID-19-uitbraak: "Ik woon in de wijk al-Sheikh Radwan in Gazastad. Ik heb acht kinderen en ik ben slager sinds 1997. Al sinds het begin van de blokkade

Vervolg op pg. 2

in 2007 heb ik moeite om voldoende inkomen te verdienen. Met de uitbraak van coronavirus in augustus 2020 en de daaropvolgende lockdown, kan ik niet langer voldoen aan de basisbehoeften van mijn gezin en kan ik de wekelijkse termijnen die ik verschuldigd ben aan leveranciers niet meer betalen. En ondanks deze moeilijke tijden eisen zij hun geld op. Bovendien maakt de elektriciteitscrisis het onmogelijk om het vlees te conserveren, en dat zet mij onder grote druk. Ik ben in de war, ik weet niet wat ik moet doen, er is niets beschikbaar in mijn huis, er is geen elektriciteit, water, eten of medicijnen. Ons leven verandert in een hel. Mijn neef stelde voor dat wij groenten voor ons huis zouden verkopen en ik accepteerde het. We kochten groenten en begonnen ze te verkopen. Op 4 september 2020 kwam de politie ons echter dwingen te stoppen omdat onze buurt is aangewezen als endemisch gebied. Ze arresteerden ook mijn neef, maar lieten hem later op dezelfde dag vrij. Nu heb ik geen geld en mijn familie mist de basisbehoeften. Geen enkele instelling heeft contact met mij gehad en ik heb van niemand hulp ontvangen”.

De kwaliteit van leven van kinderen bij een tekort aan water en elektriciteit

Ik woon met tien familieleden, waarvan vijf kinderen, in een gebouw van drie verdiepingen ten westen van Jabalya in het district Noord-Gaza. Sinds dinsdag 18 augustus 2020 is de beschikbaarheid van elektriciteit afgenomen van acht uur per dag naar slechts vier uur. Sindsdien is ons lijden verergerd, vooral door het hete zomerweer. Nadat op 24 augustus 2020 de eerste gevallen van COVID-19-infecties buiten de quarantaine locaties bekend werden, hebben de autoriteiten de Gazastrook volledig afgesloten. Ons leven is nu als leven in een graf. Mijn kinderen kunnen niet buiten spelen en ook thuis de tijd niet comfortabel doorbrengen door de hitte. Uitgaan kan niet vanwege de lockdown. Bovendien heeft de elektriciteitscrisis tot ernstige watertekorten geleid; het gemeentelijke water is slechts één tot drie uur per dag beschikbaar, wat meestal samenvalt met stroomuitval, waardoor het onmogelijk is om het naar het dak te pompen waar de watertanks zijn. We kunnen niet baden, de afwas doen, de was doen of het huis schoonmaken

Corona in Gaza in recente cijfers

Minder dan drie maanden geleden waren er in totaal minder dan 100 bevestigde gevallen in Gaza. Tegenwoordig zijn er meer dan 10.000 actieve gevallen, en het positiviteitspercentage is meer dan 30%, waardoor Gaza het op Bolivia na hoogste positiviteitspercentage ter wereld heeft. Met de schaarse middelen worden er slechts 3.000 tests per dag uitgevoerd en tests zijn alleen beschikbaar voor Palestijnen die al in quarantaine zijn geplaatst of voor symptomatische patiënten in behandelende ziekenhuizen.

"We zullen binnenkort geen kritieke gevallen meer kunnen ontvangen", zegt Dr. Yousef al-Aqqad, hoofd van het Europese ziekenhuis. Hij runt de enige faciliteit voor kritieke COVID gevallen waar ongeveer 2.000 patiënten worden behandeld. Zijn ziekenhuis heeft in totaal 150 IC-bedden, maar slechts 100 daarvan zijn volledig uitgerust. "We kunnen ze niet allemaal gebruiken vanwege het ontbreken van de instrumenten voor de ventilatoren, zoals monitoren die het zuurstofniveau bepalen."

Volgens al-Aqqad waren er weken geleden slechts zeven mensen op de IC afdeling. Vanaf begin december is 90% van de IC-bedden bezet. Verder is er in Gaza een tekort van 31% aan medische benodigdheden, een tekort van 56% aan laboratoriumbenodigdheden, inclusief die nodig zijn om COVID-19 tests te verwerken en is slechts 45% van de benodigde medicijnen op voorraad, aldus de woordvoerder van het ministerie van volksgezondheid in Gaza

Bron: Gaza struggles to contain COVID-19, as hospitals 'days away' from running out of beds (mondoweiss)

vanwege het gebrek aan water. De huidige COVID-19-beperkingen zijn een extra zware last, omdat het extra hygiënemaatregelen vereist die moeilijk te onderhouden zijn zonder water. De vieze geur uit badkamers en de slechte hygiëne zijn bij zulk weer ondraaglijk. We gebruiken bij het schoonmaken soms drinkwater, maar dat is erg duur. Ik vrees dat deze situatie lang aanhoudt, aangezien we de huishoudelijke schoonmaakwerkzaamheden al hebben uitgesteld en de vuile was zich opstapelt. ”

Het leven van patiënten met nierfalen loopt gevaar

“Ik woon met 11 familieleden. Ik werk niet, aangezien ik sinds 2010 aan een nierziekte lijd. Mijn gezondheid ging achteruit en dokters moesten de dialysesessies opvoeren tot vier keer per week. Na het uitbreken van COVID-19 en de daaropvolgende lockdown, hoorde ik dat het ministerie van Volksgezondheid het vervoer van patiënten met nierfalen met ambulances naar het ziekenhuis zou verzekeren. Ik heb geprobeerd contact op te nemen met het ministerie en ambulancediensten, maar het mocht niet baten. Ik heb op woensdag 26 augustus 2020 een dialysesessie gehad en moest lopend naar het ziekenhuis voor de behandeling; Ik kon nauwelijks lopen. De volgende dag reed iemand me naar het ziekenhuis. Ik weet niet of ik in staat ben de volgende keer naar het ziekenhuis te lopen.”

Dagloners zijn niet in staat om in de basisbehoeften van hun gezin te voorzien

Gesprek met 36-jarige taxichauffeur. “Ik woon in Jabalya in het district Noord-Gaza. Ik ben getrouwd en ik woon met zeven familieleden. Ik werk sinds 2000 als taxichauffeur en het is mijn enige bron van inkomsten. Vanwege de recent opgelegde lockdown heeft de verkeerspolitie een hoge boete ingesteld voor elke auto die zonder duidelijke rechtvaardiging rijdt. Daarom kan ik niet langer aan voedsel voor mijn gezin komen, de schulden van de supermarkt betalen of een vernevelaar kopen voor mijn jonge zoon Mohammed, die aan astma lijdt. Als taxichauffeur verdien je een dagloon dus een dag niet werken, betekent geen inkomsten. Momenteel hebben we geen eten in huis en ik kan niet voorzien in de behoeften van mijn kinderen, ik heb geen geld om in de elektriciteitsmeter te stoppen en kan dus geen gebruik maken van de vier uur dagelijkse stroom en als de gasfles leeg is ik kan geen nieuw gas kopen om te koken.”

Tekst van El Mezan, vertaling Bert Giskes

Succesvolle thuisprojecten in Coronatijd

Noodzaak is de moeder van de vindingrijkheid

Tijdens de economische crisis die de wereld doormaakt sinds het uitbreken van het Coronavirus - die het toch al zeer hoge werkloosheidspercentage in Gaza nog verder opdrijft,- gebruiken veel jonge Gazanen met kleine ondernemingen de quarantaineperiode als tijd om te investeren in innovatie. Ze zoeken alternatieven om de slechte economische situatie, de druk van de levensomstandigheden en het ontbreken van werkmogelijkheden, te boven te komen.

Veel van hen proberen de thuisquarantaine om te zetten in een innovatieve periode om hun eigen bedrijven en projecten te ontwikkelen, om nieuwe bronnen van levensonderhoud te creëren, zelfs als de opbrengsten daarvan beperkt blijven.

Ontwerp- en montagewerk

Emir Saeed (27 jaar), is afgestudeerd in ontwerp en montage. Hij was net de arbeidsmarkt op en had werk gevonden bij een bedrijf. Door de crisis werd dat helaas overweldigd door schulden, waardoor het bedrijf de deuren moest sluiten. Saeed ging niet bij de pakken neer zitten, maar zijn vastberadenheid nam juist toe. Hij en zijn vrienden verhuisden naar een nieuw kantoor en openden een bedrijf voor ontwerp en montage, net toen de eerste gevallen van het coronavirus verschenen in de Gazastrook, en de regering een totale lockdown afkondigde en

mensen dwong tot thuisquarantaine.

Saeed: "Ik realiseerde me dat de situatie met de dag slechter wordt. Daarom besloot ik om binnenshuis te werken. Ik legde contact met bedrijven en mensen in het buitenland. Ik ontwierp gezondheidsgerelateerde dingen en maakte veel ontwerpen."

Saeed wijst op de problemen waarmee hij te maken kreeg: "De belangrijkste daarvan waren de frequente stroomuitval en slecht internet. Verder heb ik voor mijn werk focus en rust nodig. De sfeer in huis leidde me af, omdat al onze gezinsleden door quarantaine bij me thuis zaten. Ik overwon deze problemen echter en paste me aan deze situatie aan. Ik kreeg veel klussen en ontwerpen klaar, en mijn werken worden door veel bewonderd op sociale netwerksites.

Een ontwerp van Emir Saeed.

Voedsel maken

Veel vrouwen in de Gazastrook doen betaald huishoudelijk werk om een klein inkomen voor hen te genereren en om hun gezin te onderhouden. Dat doen ze bijvoorbeeld met het bereiden van traditioneel voedsel en snoep, borduren, naaien en handwerk.

De jonge Nermin El-Hennawi, die thuis voedsel maakt: "Ik begon bescheiden vanuit mijn kleine huis. Nadat ik afstudeerde aan de universiteit, nam ik mijn

Lekkernijen van Nerman Al-Hinnawi.

toevlucht tot internetmarketing via sociale netwerksites door voedsel te fotograferen en tentoon te stellen. Dat leidde tot veel belangstelling en veel bestellingen. "

Al-Hinnawi legt uit: "Tijdens de Coronapandemie nam de vraag om verschillende redenen af. Veel vrouwelijke arbeiders stopten met werken en mensen waren bang om maaltijden thuis te laten bezorgen, omdat ze bang waren besmet te raken met corona. Nu arbeiders weer aan de slag kunnen door de versoepeling van de lockdown, proberen we verder te gaan met ons leven ondanks het virus en de moeilijke gezondheidstoestand in de Gazastrook, en probeer ik mijn project weer nieuw leven in te blazen via sociale media. Ik bereid me voor op bestellingen."

Noodzaak is de moeder van de vindingrijkheid

Veel vrouwen in Gaza worden door de moeilijke levensomstandigheden gedwongen om manieren en

middelen te zoeken waarmee ze wat kunnen verdienen, zodat ze hun gezin een fatsoenlijk leven kunnen geven.

Eman Dabour, een 35-jarige moeder van drie kinderen die als trainer werkt om feestelijke bijeenkomsten voor te bereiden van vrouwenverenigingen en -centra, vertelt dat 'noodzaak de moeder van de uitvinding' is en dat vrouwen in Gaza er alles aan doen om te voorzien in wat hun gezinnen nodig hebben in deze meer dan slechte economische omstandigheden.

Dabour zegt: "Ik geef al drie jaar cursussen om cake te maken en deze met lekkere dingen te vullen, om zo veel vrouwen een kans te geven om deel te nemen en te leren. Door de Corona-pandemie nam de vraag naar cursussen toe. Met de verslechtering van de leefsituatie in de Gazastrook, proberen velen iets te vinden om thuis te doen waarmee ze nog iets kunnen verdienen om hun gezin te onderhouden.

Vervolg op pg. 6

Eman Dabour in de keuken; Inzet, een taart van Eman Dabour.

Ik had te maken met het probleem dat reizen tussen de verschillende delen van Gaza bemoeilijkt werd door de voortdurende sluitingen vanwege het Coronavirus en een avondklok die al vroeg inging. Daardoor was het iedere keer weer moeilijk om op tijd klaar te zijn met de cursus en ook om ze regelmatig te kunnen geven."

Dabour vindt - ondanks de negatieve aspecten van de Corona-pandemie - dat deze heeft bijgedragen

aan het vrijkomen van veel creatieve energie van veel vrouwen. Die bleken in staat om hun creativiteit en ideeën om te zetten in het maken en prachtig versieren van cake. Daarin hopen ze een nieuwe bron van levensonderhoud te vinden, die in de nabije toekomst vruchten zal afwerpen en hun de kans zal geven om hun gezin te onderhouden.

65% werkloosheid

De werkloosheidscijfers in Gaza zijn hoog, vooral onder de jongeren, tot wel 65%. Dat percentage was al hoog door de dagelijkse sluiting van winkels en werkplaatsen door de Israëlische blokkade van de Gazastrook. Door de Corona-pandemie sloten nog eens veel restaurants, hotels, cafés en duizenden kraampjes, waardoor het aantal werklozen volgens het Palestinian Statistics Center op meer dan een kwart miljoen komt.

Schilder

Ahmed Juma is een schilder. Hij trad de thuisquarantaine tegemoet met zijn penseel en een

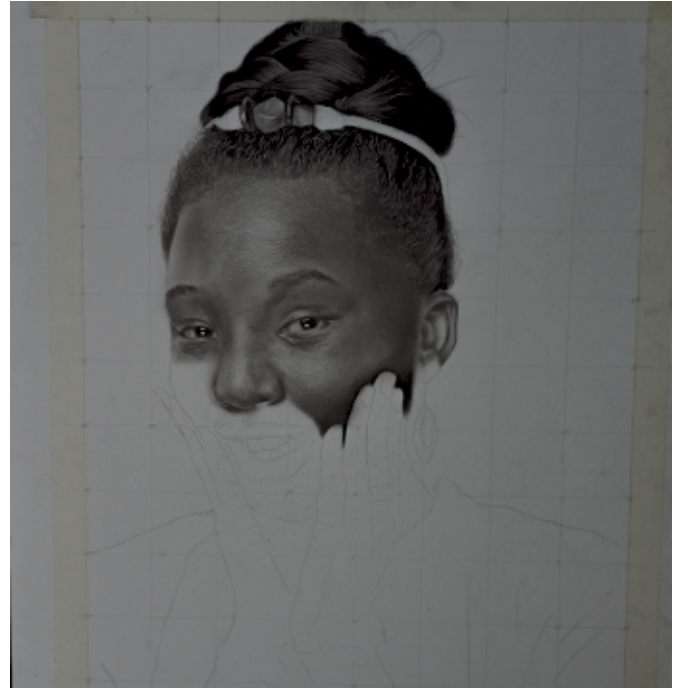
Schilderij van Ahmed Jumaa

opgewekte geest. Hij gebruikt sociale netwerksites om zijn schilderijen te publiceren, die inmiddels veel complimenten en bewondering krijgen.

"De thuisquarantaine was voor mij als schilder en kunstenaar een zeer grote zegen", zegt Jumaa. "Ik bracht lange uren door tussen mijn schilderijen en gereedschappen zonder me te vervelen of moe te worden. Ik had alleen het probleem dat materialen die ik nodig heb, vaak niet te krijgen zijn door de blokkade en de lockdown."

Hij vervolgt: "Voor de pandemie waren mensen meer geïnteresseerd in hun eigen portret. Door de verspreiding van het virus in Gaza veranderde de eisen en prioriteiten. Mensen kregen meer waardering voor schilderijen en tekeningen. Vooral onder jonge mensen is de vraag naar mijn schilderijen toegenomen."

Verslag: Hanin Othman
Vertaling: Marco in 't Veldt

Schilderij van Ahmed Jumaa

Inzamelingsactie Gaza 2020

Dagelijkse ziekenhuisopnames als gevolg van COVID-19 blijven nu stijgen in de Gazastrook, waardoor het aantal ernstige gevallen op 20 procent van het aantal besmettingen ligt. Twee miljoen Palestijnen in Gaza lopen een toenemend risico om het virus op te lopen te midden van een ernstig overbelast gezondheidszorgsysteem, wat grotendeels te wijten is aan de aanhoudende 14-jarige blokkade door Israël. Het Al Mezan Centrum voor Mensenrechten maakt zich met name zorgen over tekorten aan IC-bedden, beademingsapparatuur, medische zuurstof en testkits. Het is alarmerend dat de medische zuurstofniveaus in ziekenhuizen gevaarlijk laag zijn vanwege de grote vraag. Zo wordt het zuurstofverbruik in het European Gaza Hospital geschat op 1.500-1.800 liter per minuut, terwijl het ziekenhuis momenteel maximaal 2.200 liter zuurstof per minuut kan produceren. Bovendien is de testcapaciteit beperkt tot ongeveer 3.000 tests per dag vanwege het beperkte aantal PCR-machines waarover men beschikt. Kortom: er is dringend actie nodig om de medische sector nu te ondersteunen.

Daarom zetten wij onze hulpactie voor de Palestine Medical Relief Society voort. Deze kan een belangrijke rol spelen in het verlenen van die hulp maar dat kan alleen als zij over voldoende middelen beschikt. Voor meer info: <http://www.groningen-jabalya.com/inzameling>

**Stort op rekeningnummer NL92 INGB 0006 6876 78
t.n.v. Stichting Groningen-Jabalya o.v.v. "noodhulp"**

Project: plattelandsvrouwen en boerinnen in Gaza.

"Ik wou dat mijn kinderen een waardig leven konden leiden".

Een groot deel van de vruchtbare grond van Gaza ligt tegen de afrastering aan die Israël als afscherming heeft gebouwd. Gevolg is dat een groot deel van die grond ligt in het gebied dat Israël als "veiligheidszone" beschouwt. Voor Palestijnse boeren en boerinnen is hun grond daardoor moeilijk of zelden toegankelijk. In een door de EU gesubsidieerd project gericht op de rechten van Palestijnen in Gaza heeft de mensenrechtenorganisatie Al Mezan onderzocht wat de situatie betekent voor de plattelandsvrouwen en boerinnen in dat gebied. Ter gelegenheid van de internationale dag van de Plattelandsvrouwen werden de resultaten gepresenteerd in de vorm van een video, een factsheet en een online fotogalerij.

De plattelandsvrouwen vertelden Al Mezan over de met elkaar verweven sociaaleconomische en culturele factoren die hun leven en werk beïnvloeden, inclusief de problemen als gevolg van de door Israël opgelegde beperkte toegang tot hun land en van de illegale blokkade door de bezettende macht die de armoede bevordert. De plattelandsvrouwen gaven ook aan dat ze de hele

last van het huishouden droegen, naast hun werk in de landbouw, maar dat ze nog steeds geen enkele vorm van financiële zelfstandigheid hadden.

Verloop van het project.

Het begon met een eendaags seminar voor 28 plattelandsvrouwen, waarin de deelnemers aangaven dat armoede de belangrijkste oorzaak is

De plattelandsvrouwen in Gaza stemden ermee in om op het werk in hun velden te worden gefotografeerd, en Al Mezan publiceerde een online galerij met de foto's van deze sterke vrouwen.

Factsheet

Deze beschrijft de specifieke manier waarop het illegale blokkade beleid van Israël gevolgen heeft voor de meer dan 6000 vrouwelijke boeren in de Gazastrook. Ze meldden dat ze worstelen om alleen toegang te krijgen tot hun land, met name aan de buitengrenzen van Gaza, waar Israël een "gebied met beperkte

toegang" heeft ingesteld dat 35% van het landbouwland van Gaza beslaat.

van de belemmeringen waarmee ze worden geconfronteerd: 85,7 procent van de ondervraagde boerinnen heeft geen stabiel inkomen, terwijl 10,7 procent een inkomen onder de nationale armoedegrens heeft. Al Mezan begeleidde ook bewustmakingssessies over de rechten van de deelnemers als landbouwers, vrouwen en personen levend onder bezetting.

Vrouwelijke boeren die zich in of nabij de restricties bevinden, kunnen worden neergeschoten door Israëlische troepen die bij de omheining staan of tijdens de veelvuldige Israëlische invallen; sinds 2015 werd een plattelandsvrouw neergeschoten en gedood en drie anderen raakten gewond tijdens het bewerken van hun velden.

De vrouwen stelden een lijst met eisen op en ontwikkelden ideeën om op te komen voor hun rechten. Er werd ook een video opgenomen waarin Iman Al-Hamidi, de adjunct-directeur van de Wadi Al-Salqa-afdeling van de Rural Women's Development Society, zei: "we roepen op tot het waarborgen van onze juridische, economische en civiele veiligheid." Ze merkte op dat vrouwen 6,4 procent van de landarbeiders vertegenwoordigen. Haar collega, Suhair Abu Amra, zei dat "plattelandsvrouwen capaciteitsopbouw en economische empowerment-mogelijkheden nodig hebben om hun management- en marketingvaardigheden te verbeteren." Boerin Um Anas, voegde toe: "Ik moet financieel onafhankelijk zijn, en ik moet toegang hebben tot landbouwbenodigdheden, zoals kunstmest en zaden."

Achternvijftig boerinnen meldden financiële

Vervolg op pg. 10

verliezen als gevolg van Israël's systematische vernietiging en het besproeien van hun gewassen vanuit de lucht. De ondervraagde boerinnen meldden ook kwetsbaarheid vanwege hun geslacht, 62,5 procent zei dat ze het doelwit waren van huiselijk geweld (wat volgens hen toenam tijdens de lockdown) en 35 procent zei dat hun erfrecht is ontnomen. De vrouwen noemden ook het vroege huwelijk - waarbij ze opmerkten dat het voortkomt uit armoede en culturele normen - als een cruciale belemmering voor de toegang tot financiële en persoonlijke vrijheden.

De factsheet laat ook zien dat de elektriciteitscrisis in Gaza gevolgen heeft voor het werk van vrouwelijke boeren: ze zijn niet in staat te irrigeren zonder elektriciteit of hun producten te koelen. Als gevolg van aanvullende blokkademaatregelen opgelegd door Israël in augustus, waarbij de bezettingsautoriteit de brandstoftoevoer naar de enige elektriciteitscentrale van Gaza afsloot, kreeg het gebied slechts een paar uur stroom per dag.

Covid-19

De veiligheidsmaatregelen die door de lokale overheid van Gaza werden genomen om de verspreiding van covid-19 tegen te gaan, vormden een verdere belemmering voor het bewerken van hun land en om hun gewassen te oogsten en op de markt te brengen. Alle markten waren gesloten en de vrouwen konden hun directe omgeving niet verlaten, ook niet om kunstmest of zaden te kopen.

Zij hadden geen toegang tot een dierenarts voor hun vee. Um Mohammed, een 55-jarige boerin, vertelde Al Mezan dat haar familie geen inkomen had tijdens de lockdown en voedselproducten moest uitwisselen met burens om te overleven. Ze vertelde dat haar familie als welvarend werd beschouwd voordat het Israëlische leger in 2000 hun velden platgooide. Ze verloor in latere jaren twee van haar zoons door Israëlische militaire aanvallen en haar overgebleven kinderen hebben geen vast werk, ondanks dat ze allemaal universitair opgeleid zijn.

Eisen

Samen met de plattelandsvrouwen eist Al Mezan dat zij hun rechten kunnen uitoefenen en dat zij bescherming krijgen. Ze benadrukken de noodzaak van verantwoording en herhalen de oproep voor mogelijkheden voor ondersteuning en capaciteitsopbouw. Denkend aan haar kinderen zei Um Mohammed: "Ik wou dat mijn kinderen een waardig leven konden leiden".

Bert Giskes

Voor meer informatie over het project zie <http://mezan.org/en/post/23833>

Alle foto's uit 'The Rural Women Gallery' op mezan.org

Interview met Erik Ader

"De naam van mijn vader kan daar beter gewist blijven"

De eerste keer dat hij er was zag hij door het bos de bomen niet. Toch hadden die bomen er toen wel gestaan. Oude olijfbomen, her en der in een bos dat die bomen onzichtbaar moest maken. Erik Ader: "In Israël staan vele naaldboombossen. Die zijn door het Joods Nationaal Fonds (JNF) geplant, 'om de woestijn te doen bloeien', zoals de bijbeltekst zegt. Eén van die bossen staat op naam van mijn vader".

"In 1965 zijn mijn ouders postuum onderscheiden als 'Rechtvaardigen onder de Volkeren' door het Israëliësche herdenkingscentrum Yad Vashem. Op basis van onderzoek kwam Yad Vashem tot de conclusie dat mijn ouders, met hulp uiteraard van vele anderen, tijdens de oorlog twee- tot driehonderd joodse landgenoten in veiligheid hadden gebracht. Dankbare oud-onderduikers schonken geld voor de aanplant van zo'n 1100 bomen, een bos. Het Joods Nationaal Fonds (JNF) plaatste daarbij een gedenksteen met de naam van mijn vader: Bastiaan Jan Ader."

Erik Ader heeft zijn vader nooit gekend. Dominee Bastiaan J. Ader (1909 – 1944) werd in 1944 gearresteerd en kort daarop door de Duitse bezettingsmacht gefusilleerd. "Ik was twee weken oud toen hij stierf. Het bericht van mijn geboorte heeft hem niet meer bereikt in de gevangenis."

Nu heeft Erik een boek geschreven over zijn bewogen familiegeschiedenis, met daarin uiteraard uitgebreid aandacht voor het verhaal van zijn vader. Het heet 'Oorlogen & oceanen'.

Tocht naar Jeruzalem

"Mijn vader fietste in 1937 naar Jeruzalem, een pelgrimsreis. Hij was 27 jaar, bijna afgestudeerd en nog geen jaar getrouwd. Het was een hele onderneming in die tijd. De wegen waren slecht, er was op veel plekken politieke onrust en in Duitsland waren de tekenen van het naderende onheil van de Tweede Wereldoorlog zichtbaar. Eenmaal in Palestina kwam hij terecht in een

burgeroorlog, de Palestijnen waren in opstand gekomen tegen het Engelse koloniale bewind. In 1966 ben ik zelf liftend naar Israël gegaan, in de bandensporen van mijn vader, zeg maar. Ik wilde oud-onderduikers van mijn ouders bezoeken die inmiddels naar Israël waren geëmigreerd en net als veel Nederlanders had ik grote interesse in Israël. Ik vertrok van huis met het bekende beeld van 'een land zonder volk voor een volk zonder land,' een volk dat de woestijn had laten bloeien. Al reizende kwamen echter de eerste scheuren in dat comfortabele wereldbeeld: in Syrië, Libanon en Jordanië kwam ik mensen tegen die achttien jaar daarvoor nog een normaal leven hadden geleid, maar nu als bezitloze paupers in vluchtelingenkampen zaten."

"Tijdens die reis ben ik ook gaan kijken bij het 'Ds. Ader-bos.' Elfhonderd bomen gewijd aan

Erik Ader (foto door Peter Fokker)

Vervolg op pg. 12

mijn vader. Het ligt aan de rand van een vruchtbaar dal zo'n 25 kilometer ten zuidwesten van Jeruzalem. Toen ik er tijdens die reis was, stonden er nog heel jonge boompjes. Ik was met anderen en we hadden heel weinig tijd. Er viel me op dat moment niets bijzonders op.

Na die reis ben ik gaan lezen over de geschiedenis van het conflict. Ook kwam ik in 1985 te werken op de Nederlandse ambassade in Beiroet, terwijl daar de burgeroorlog woedde. Tot het ambtsgebied van de ambassade behoorde ook Jordanië, toen nog inclusief de bezette West Bank. Jaren later werkte ik op onze ambassade in Oslo. Dat lijkt ver weg van het Midden-Oosten, maar door de Oslo vredesakkoorden tussen Israël en Palestina kreeg ik ambtshalve ook weer te maken met het conflict. Zo bleef ik van een afstand betrokken.

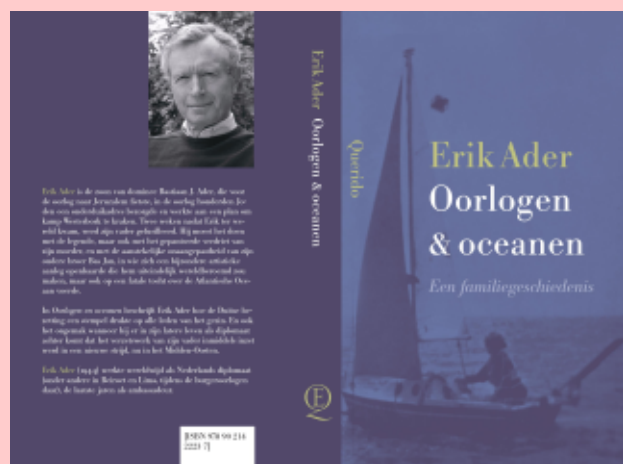
Na zijn tocht naar Palestina was mijn vader dominee geworden in de Nederlands-Hervormde gemeente te Nieuw-Beerta, in Groningen. Via een kennis in Amsterdam raakte hij in 1942 betrokken bij verzetswerk. Joden werden vanuit Amsterdam naar het Groningse platteland gesmokkeld. De pastorie waarin mijn ouders leefden werd een centrum voor hulp aan joden, andere onderduikers en piloten. Mijn vader en moeder - Johanna Adriana Ader-

Appels - namen uiteindelijk zelf acht onderduikers in huis en verzorgden het onderduiken van vele anderen. Mijn vader is indertijd begonnen aan een manuscript over zijn verzetswerk. Bij het uitruimen van het huis van mijn moeder na haar overlijden vond ik dat. Ook vond ik het begin van een manuscript over zijn fietsreis naar Palestina. Beide waren goed geschreven en te interessant om in een la te laten verstoffen. Ze zijn een deel van mijn boek geworden.

In 2004 ben ik voor het eerst sinds 1986 terug geweest in Israël en de bezette gebieden en ben daar toen erg van geschrokken: ik zag met eigen ogen dat, achter een rookgordijn van praten met de Palestijnen in een vredesproces dat moest leiden tot een tweestaten oplossing, Israël druk doende was met de bouw van nederzettingen om zo'n oplossing onmogelijk te maken.

Ik ging toen ook terug naar het bos dat ter ere van mijn vader was aangelegd. Nu zag ik wat mij eerder niet was op gevallen: tussen die jonge naaldbomen stonden hier en daar nog eeuwenoude olijfbomen. Ook vond ik in het heuvelachtige terrein restanten van terrassen. Mij was verteld dat het bos was aangelegd op woeste grond, maar dat was dus niet het geval.

**Bij uitgeverij Querido Fosfor verscheen Oorlogen & oceanen ,
een boek over de Oost-Groninger familie Ader.**

Auteur is Erik Ader, zoon van dominee Bastiaan J. Ader (1909 – 1944) en broer van kunstenaar Bas Jan Ader (1942 – 1975).

In het boek vertelt de voormalig diplomaat over een familielevens waarin het verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog en de moderne kunst een belangrijke rol hebben gespeeld. Daarnaast komen zijn twee reizen naar Gaza aan de orde.

Voor “Oorlogen & oceanen” putte Erik Ader (1944) onder meer uit teksten en brieven die na de dood van dominee Ader zijn bewaard door diens vrouw, de predikante Johanna Adriana Ader-Appels.

Het was aangelegd op de verwoeste boomgaarden van de verdreven oorspronkelijke bewoners. Ik wilde er meer van weten, en heb aangeklopt bij de aangrenzende kibboets. Daar zei men van niets te weten. Uiteraard heb ik het vervolgens aan het Joods Nationaal Fonds zelf gevraagd, maar ook zij zeiden van niets te weten. Ze zouden het onderzoeken en me informeren. Ik wacht nog steeds op antwoord. Gaandeweg begon ik te begrijpen dat het JNF mij niet zou gaan onthullen wat nu juist toegedekt moest blijven.

Ten slotte ben ik te rade gegaan bij een NGO, Zochrot. De naam betekent zoiets als 'herinneren' in het Hebreeuws. Die organisatie stelt zich ten doel iets te doen aan het collectieve geheugenverlies van Israël. Dat doen ze bijvoorbeeld door naambordjes te plaatsen in straten en steden met de oorspronkelijke naam. Die dan door anderen ook vrijwel meteen weer worden weggehaald. Via deze organisatie wist ik de naam van het dorp te achterhalen dat op de plek van het bos gelegen had: Bait Natiff. Via weer anderen vond ik in vluchtelingenkampen mensen die uit dat dorp waren verjaagd. Er had een groep dorpjes gestaan waarin zo'n 2500 mensen woonden. Hoewel ze volkenrechtelijk het recht op terugkeer hebben, werd en wordt ze die geweigerd. Ik sprak een man die als achtjarig jongetje aan de hand van zijn ouders was verdreven uit zijn dorp, oktober 1948, Zo kwam ik er dus achter dat de naam van mijn vader was misbruikt om de sporen van een etnische zuivering toe te dekken."

Reactie

Toen hij eenmaal wist hoe het zat met die omgehakte olijfbomen, deed Erik Ader meerdere dingen. "Ik heb het JNF publiekelijk aangeklaagd, en ook de Nederlandse overheid. Bij de inwijding van het bos was de Nederlandse zaakgelastigde aanwezig. Hij heeft natuurlijk geweten en gerapporteerd hoe het zat met de werkelijkheid achter deze en soortgelijke charades, maar daar is in Den Haag nooit iets mee gedaan, het was

Gedenksteen voor Ds. Ader van het JNF

politiek onwelkome informatie. Wij keken als land liever weg.

Een paar jaar later, op weer een reis naar het gebied, zag ik met eigen ogen hoe kolonisten nog steeds doorgingen met het vernielen van olijfbomen van Palestijnen. Daar kreeg ik de inval om de getroffen boeren te gaan helpen. In 2016 gaf ik 1100 olijfbomen cadeau aan het Palestijnse dorp Far'ata op de Westoever. Daarbij ging het mij om meer dan alleen die bomen, ook om wat morele steun. Deze mensen zijn vogelvrij, ze genieten geen enkele bescherming door de bezetter, integendeel, en moeten het gevoel hebben dat ze door iedereen en alles in de steek worden gelaten.

In datzelfde jaar werd de steen met de naam van mijn vader vernield. Hij was gebroken. Was dat uit woede om mijn steun aan de Palestijnen? Ik kreeg de vraag 'Wat gaan we er mee doen? Gaan we hem opnieuw plaatsen?' Mijn reactie was 'Dat mag, maar dan wel met een tekst van mij erbij die verwijst naar de geschiedenis van de plek voor 1948, met de garantie dat die op de steen blijft staan.' Die garantie kreeg ik niet. Zoals ik mijn vader ken uit zijn werk en daden, denk ik dat hij achter mijn conclusie zou staan dat die steen zo niet opnieuw geplaatst moet worden bij een bos dat dient om de schending van mensenrechten toe te dekken. De naam van mijn vader kan daar beter gewist blijven."

Marco in 't Veldt.

Gaza en de moed om te dromen

Ik hoor mensen klagen over quarantaine. Tien dagen isolatie, thuis zitten, tv-kijken, online je werk doen, de boodschappen aan de deur afgeleverd krijgen. Het zijn sombere coronatijden...

Onwillekeurig moest ik deze dagen veel aan Gaza denken. Gaza is al dertien jaar in quarantaine, met de landsgrenzen afgesloten en de kust gecontroleerd door Israël. In de hemel zoemen Israëlische drones. Geen ontsnappen mogelijk. Een openluchtgevangenis. De haven is gesloten, het vliegveld kapot gebombardeerd. Zo'n twee miljoen mensen zitten opgesloten in een gebied kleiner dan ons Wadden eiland Tessel.

In het bekroonde Gaza van de Ierse documentairemakers Andrew McConnell en Garry Keane, onlangs in het Groninger Forum vertoond, worden de inwoners van de Palestijnse kustenclave op indringende wijze tot leven gewekt. Mensen van vlees en bloed, gevangen in een uitzichtloze situatie.

De veertienjarige Ahmed woont in een vluchtelingenkamp dat grenst aan het strand. 'Ik ben geboren vlak bij de zee, ik woon bij de zee en zal sterven bij de zee', hoor je hem zeggen. Hij droomt ervan net als zijn vader visser te worden. Een moeilijk en gevaarlijk beroep, zeker nu je van de Israëli's maar een paar mijl uit de kust mag vissen.

Karma is een paar jaar ouder dan Ahmed. Ze komt uit een middenklasse gezin en speelt prachtig cello, geen alledaagse hobby in Gaza. Haar dromen en frustraties brengt ze pijnlijk precies onder woorden. Uitkijkend over de Middellandse Zee vertelt ze hoe ze zich opgesloten voelt in Gaza. Ze verlangt ernaar om die zee over te steken en naar het buitenland te gaan om politieke wetenschappen te studeren. Haar doel: bijdragen aan een vrij en welvarend Palestina.

De verhalen van Ahmed, Karma en de andere personages in de film, waaronder een theatermaker, een vrolijke taxichauffeur, een kleermaker en een wedding planner, brengen het leven in Gaza scherp in beeld. Als journalist die Gaza vaak heeft bezocht weet ik hoe moeilijk dat is. Hoe breng je de contradicties, het onrecht, maar ook de kleur, geur en menselijkheid van Gaza realistisch in focus, zonder dat het beeld wordt vervormd, of verwrongen door ideologische vooroordelen?

Het bekijken van Gaza, met een afstand van anderhalve meter tussen de bioscoopstoelen, maakte bij mij tegenstrijdige gevoelens los.

Ik werd niet vrolijk van een scene waarbij de naaimachine van de kleermaker plotseling stopt en de lichten uitgaan, omdat -zoals elke dag- de elektriciteit wordt afgesloten. Het is de schuld van Israël dat de stroom gerantsoeneerd wordt, weet de kleermaker en het plotseling gedompeld worden in duisternis is een metafoor voor het donkere Gaza, afgesneden van de rest van de wereld.

Sommige scènes gaan door merg en been: Israëlische soldaten die lafhartig “prijsschieten” op jonge Palestijnse demonstranten, die in hun Mars voor de Terugkeer opkomen voor hun rechten als vluchtelingen.

Maar het is niet alleen maar boosheid en depressies. De film laat vooral ook mensen zien die hun humor en moed niet hebben verloren, die geen verliezers zijn, die blijven dromen over de toekomst. Dat is hoopgevend en louterend. En je denkt ook: wat klagen wij bij een paar weken lockdown? De inwoners van Gaza leven al jaren in een crisissituatie.

De vroegere premier Rabin verzuchtte in 1992 te hopen dat hij op een dag wakker zou worden en zou ontdekken dat Gaza opgeslokt was door de zee. Dat is niet gebeurd. Wie er ook aan de macht is, wat er ook gebeurt: de zee is een constante geografische factor, die je wel weg kunt denken, maar daarmee niet weg zal gaan.

In de documentaire Gaza is de zee alomtegenwoordig. Het is een symbool voor zowel de isolatie -je kunt immers niet ontsnappen via de kust- als contact met de buitenwereld. Aan de overkant van die zee lokt de vrijheid, het normale leven, de hoop op een toekomst die ooit zal komen.

Net als de geografische werkelijkheid is ook de demografische realiteit niet weg te denken. De tweemiljoen Palestijnen in Gaza, waarvan 1,3-miljoen vluchtelingen, zullen niet van de ene dag op de andere door de zee worden verzwolgen. Ze worden weliswaar vernederd en opgesloten, maar de Palestijnen van Gaza, veelal nakomelingen van vluchtelingen, zijn van vlees en bloed, zoals de film Gaza zo doeltreffend en poëtisch laat zien.

De Handel en Ontwikkelingsorganisatie van de Verenigde Naties UNCTAD publiceerde eind november het rapport ‘De economische kosten van de Israëlische bezetting voor het Palestijnse volk: De Gazastrook met afsluiting en restricties’. De economische schade door de blokkade en Israëls militaire operaties in Gaza bedroeg in de periode 2007-2018 haast 14-miljard euro. Meer dan de helft van de bevolking leeft onder de armoedegrens, het gebied wordt hoe langer hoe meer onbewoonbaar. Gaza laat een ongekend staaltje zien van door mensen veroorzaakte on-ontwikkeling; een met opzet gecreëerde ramp.

De UNCTAD riep op onmiddellijk een einde te maken aan de afsluiting van Gaza. De inwoners moeten weer vrij kunnen reizen, handeldrijven met de buitenwereld en contact hebben met hun familie en vrienden buiten Gaza, aldus de UNCTAD.

Hopelijk verdwijnt het zoveelste rapport van een VN-organisatie over Gaza niet in een la en komt de buitenwereld in actie. Al was het alleen maar vanwege de moed om te dromen, van Ahmed en Karma.

Jan Keulen is journalist en oud-voorzitter van de stichting

**Column
Jan
Keulen**

Inzamelingsactie Gaza 2020

Dagelijkse ziekenhuisopnames als gevolg van COVID-19 blijven nu stijgen in de Gazastrook, waardoor het aantal ernstige gevallen op 20 procent van het aantal besmettingen ligt. Twee miljoen Palestijnen in Gaza lopen een toenemend risico om het virus op te lopen te midden van een ernstig overbelast gezondheidssysteem, wat grotendeels te wijten is aan de aanhoudende 14-jarige blokkade door Israël. Het Al Mezan Centrum voor Mensenrechten maakt zich met name zorgen over tekorten aan IC-bedden, beademingsapparatuur, medische zuurstof en testkits. Het is alarmerend dat de medische zuurstofniveaus in ziekenhuizen gevaarlijk laag zijn vanwege de grote vraag. Zo wordt het zuurstofverbruik in het European Gaza Hospital geschat op 1.500-1.800 liter per minuut, terwijl het ziekenhuis momenteel maximaal 2.200 liter zuurstof per minuut kan produceren. Bovendien is de testcapaciteit beperkt tot ongeveer 3.000 tests per dag vanwege het beperkte aantal PCR-machines waarover men beschikt. Kortom: er is dringend actie nodig om de medische sector nu te ondersteunen.

Daarom zetten wij onze hulpactie voor de Palestine Medical Relief Society voort. Deze kan een belangrijke rol spelen in het verlenen van die hulp maar dat kan alleen als zij over voldoende middelen beschikt. Voor meer info: <http://www.groningen-jabalya.com/inzameling>

**Stort op rekeningnummer NL92 INGB 0006 6876 78
t.n.v. Stichting Groningen-Jabalya o.v.v. "noodhulp"**

Redactie: Bert Giskes,
Pieter van Niekerken,
Marco in 't Veldt,
Jozet van der Veen.

Met medewerking van:
Hanin Othman,
Jan Keulen.

Postadres: Coehoornsingel 87
9711 BR Groningen

Telefonisch: Bert Giskes
050-5421370

Colofon

Vormgeving: Jozet van der Veen info@groningen-jabalya.com

**Wilt u in het vervolg de nieuwsbrief digitaal ontvangen?
en/of wil je op de hoogte blijven van het Jabalya-project?**

**Schrijf je in voor de digitale nieuwsbrief via de rode knop 'aanmelden
niewsbrief' op de site www.groningen-jabalya.com**

Of juist liever met de post? Stuur dan naam en adres naar:
Stichting Groningen-Jabalya, Coehoornsingel 87, 9711 BR Groningen